

Graafland in het depot, prostaatschilder op het podium

De Limburger 24-5-2025

Bij sommige lui betekent “ja” vooral “nee”. Neem JA21. Haar provinciale vertegenwoordigers zeiden onlangs “nee” tegen een excentrieke knakker die sinds zijn optreden in het Bonnefantenmuseum wordt aangeduid als “de prostaatschilder”. Naar zoiets mag geen kunstsubsidie gaan, vindt JA21. Zelf word ik nerveus van politici die zich al te nadrukkelijk met het kunstbeleid proberen te bemoeien. Want vandaag is het “nee” tegen de prostaatschilder; morgen tegen het werk van een Russische dissident. Laat musea zelf maar hun kunstbeleid bepalen.

Het publiek mag natuurlijk wél oordelen over wat het in die musea te zien krijgt - en vooral over wat het daar *niet* te zien krijgt. Stijn Huijts, scheidend directeur van het Bonnefantenmuseum, kondigde pas geleden aan dat zijn museum de afdeling oude kunst eens flink op de schop gaat nemen. Om het museum meer de 21ste eeuw in te trekken. Oei. Het deed me denken aan die keer dat ik een voorname kunsthistorica teleurgesteld hoorde vertellen over haar bezoek aan het

Bonnefantenmuseum. Ze had er tevergeefs gezocht naar werk van de Maastrichtse schilder Robert Graafland (1875-1940). Graafland fungeerde decennialang als de grote gangmaker en inspirator van de Limburgse schilderkunst. De kwaliteit van 's mans werk kan weddijveren met dat van menig lid van de Haagse School. Maar terwijl de doeken uit de Haagse School een prominente plek kregen in talrijke Hollandse musea, liggen die van Graafland te verstoffen in een depot. Het publiek krijgt zijn oeuvre niet te zien. Omdat het Bonnefantenmuseum vooral “ja” zegt tegen überhippe kunstenaars uit Amerika. En heel erg “ja” tegen kunst afkomstig uit de artistieke voorhoede van allerlei minderheden. Ook ronduit “ja” tegen *Free Fridays*, die een daverend succes blijken te zijn, omdat ze zoveel jonge bezoekers trekken. Dat is allemaal verdienstelijk, zeker. En toch zijn al die “ja's” ook een beetje “nee” tegen Graafland en de grote groep van Maastrichtse kunstenaars die in zijn kielzog werkten –Goovaerts, Bellefroid, Hollman, Eberhard. Wat was het simpel geweest om ergens in dat grote Bonnefantenmuseum een kleine ruimte door Maastrichtse ondernemers te laten sponsoren en er doeken van Graafland en zijn leerlingen op te hangen. Daarmee trek je je

museum niet volledig de 21ste eeuw in. Snap ik. Maar van wie móet dat eigenlijk? Net zo hinderlijk als politici die zich met kunstbeleid bemoeien, zijn over het paard getilde curatoren die het publiek willen opvoeden tot moderne burgers. Goede musea, zei een verstandige schrijver ooit, zijn plekken waar de tijd stilstaat en ruimte wordt. Hoeveel kwasten hij ook uit zijn anus laat bungelen - dat gaat met de circusact van de prostaatschilder nooit lukken. Met Graafland en zijn leerlingen des te beter.